

# DE LIJST

*Een driewekelijkse  
rubriek over Haagse  
gebouwen op de  
rijksmonumentenlijst  
door Evelyn de Regt*

Plein 1813 nr. 1 bijna eeuw onderkomen van kolonialen

## Residentie met rijk verleden

De villawijk rond het Plein 1813 is in de jaren zestig van de vorige eeuw verzezen, voor een groot deel gefinancierd met kapitaal uit Nederlands-Indië. Veel oud-kolonialen kozen voor Den Haag om na de zware tropenjaren rustig te rentenieren.

De meesten vonden een onderkomen in wijken als Duinoord en Statenkwartier, de meer gefortuneerden streken neer in de Alexanderstraat, Javastraat, Sophialaan en omgeving. Dit gebied was het voormalige wandelpark van Willem II, dat in 1855 door de gemeente was aangekocht. Plein 1813 nummer 1 was gedurende 89 jaar eigendom van het plantersgeslacht Thurkow.

Op het ogenblik wordt de villa bewoond door de ambassadeur van Groot-Brittannië, J.W.D. Margetson en zijn gezin. De villa is in 1864 gebouwd in opdracht van de toen 53 jaar oude dr. A. Vrolik, minister van Financiën tijdens koning Willem III, en in zijn tijd onder andere bekend als afschaffer van de broodbelasting. De architect was Johannes Jacobus Delia (1816—1898), die bij de verkoop van de Willemsparkgrond door de gemeente maar liefst zeven percelen in de Alexanderstraat wist te verwer-

ven. Zelf heeft Delia gewoond in het (zelfgebouwde) huis Alexanderstraat 2.

Delia bouwde in de stijl waarin ook de andere panden in het voormalige wandelpark zijn opgetrokken: eigenlijk een mengmoes van voornamelijk klassicistische elementen. Opvallend aan de villa van Delia zijn de fijne daklijst, de pilasters en charmante balusters ter hoogte van de eerste verdieping, en de gekoppelde ramen in zijvleugels. Boven de daklijst bevindt zich nog een lage verdieping, de attiek. In het midden bevindt zich daar, boven de serre-uitbouw, een naar verhouding minder gelukkig gevormd rondboogvenster.

### Thurkow

Vrolik bleef hier tot 1882 wonen, daarna vestigde zich hier een zekere heer Baumgarten uit Berlijn. In 1889 wordt het huis verkocht aan C.Th.F. Thurkow, gehuwd met Wilhelmina Dorrepaal. Thurkow was in 1889 49 jaar oud en teruggekeerd uit Nederlands-Indië waar hij lid van de Raad van Justitie en commissaris van verschillende cultuurmaatschappijen was geweest. Een van de drie zonen van Thurkow, met dezelfde voornamen als zijn vader, ging in Delft voor scheikundig ingenieur studeren en zette de belangen in de

plantages in Nederlands-Indië op grootschaliger wijze voort. Onder andere door succesvolle bestrijding van enkele ziekten onder de suikergewassen werden de plantages zeer winstgevend. Naast zijn werkzaamheden in Nederlands-Indië besteedde Thurkow veel tijd aan het verzamelen van kunst. Het ouderlijk huis aan het Plein 1813 liet hij tussen 1923 en 1925 ingrijpend verfraaien en uitbreiden. Door zijn aanzienlijk vermogen was hij in staat voor de herinrichting authentieke 18de eeuwse betimmeringen en kamerdecoraties aan te kopen. Zo bevindt zich in de huidige eetzaal een 18de eeuwse stucplafond met de roof van Proserpina van de hand van de Italiaanse stucwerker Bollina, en een marmeren schouw met daarboven een marmeren reliëf waarop Daphne en Apollo zijn uitgebeeld. Zowel schouw als plafond zijn afkomstig uit het afgebroken pand van Cornelis van 's-Gravensande uit 1742 aan de Oude Delft 2 in Delft. Uit een pand aan de Amsterdamse Keizergracht liet hij een plafondstuk en twee deurstukken van de schilder Jacob de Wit overbrengen.

Thurkow richtte vertrekken op de begane grond in als een museum: aan de wand hingen 17de en 18de eeuwse meesters. De

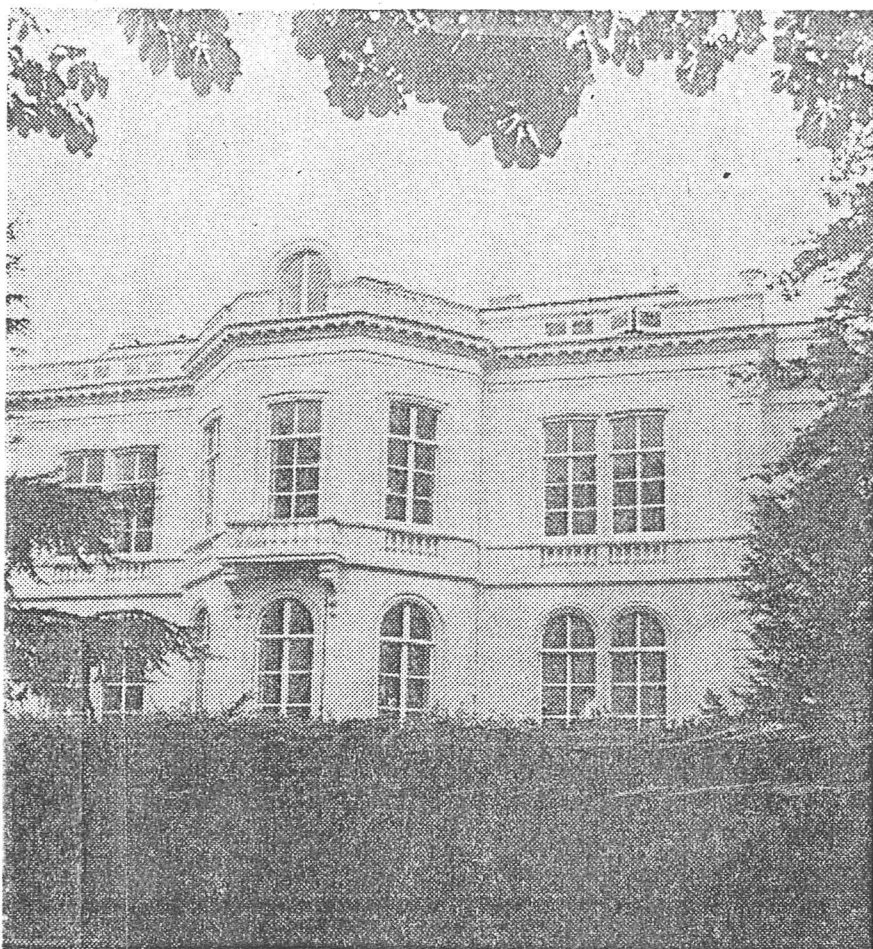


foto archief

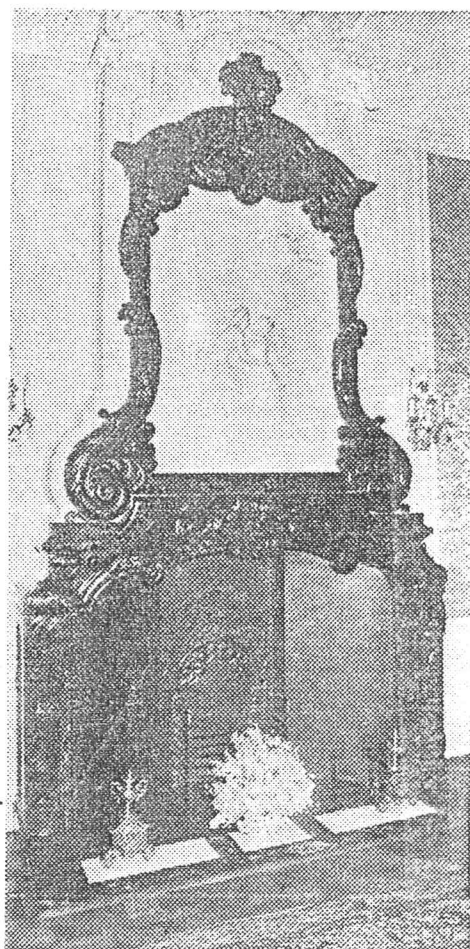


foto Kurt Bökenkamp

• Plein 1813 nr. 1, tot 1978 eigendom van de familie Thurkow.

huiskamer van Thurkow en zijn (tweede) vrouw Louise van Huffel bevond zich op de eerste verdieping. Een aantal van Thurkows schilderijen zijn nu in bruikleen bij het Mauritshuis en het Rijksmuseum.

### Mussert

In 1943 moest Thurkow zijn huis afstaan aan Mussert, die er ontvingen en diners zou gaan houden. Thurkow zelf moest onderduiken omdat hij verdacht werd van geheime contacten met Londen. Dankzij zijn vriendschap met Felix Kersten, die de lijfarts van Himmler was, zijn hem ernstigere gevolgen bespaard gebleven.

De huidige ambassadeurswoning, in 1983 door de Engelse Staat aangekocht, is zwaar beveiligd. Na de voordeur komen we eerst in een monumentaal portaal met een trap die als het ware naar een tweede voordeur leidt. Daarna komen we in een kleine hal en vervolgens in een groot vertrek van waaruit men uitzicht heeft op de enorme tuin aan de achterzijde. Een dominerend element in deze ruimte is de volumineuze trap die in de kamer uitmondt, een resultaat van de verbouwing in tussen 1923 en 1925. De wanden van deze centrale ruimte zijn voorzien van een eikehouten betimmering afkomstig uit het 18de eeuwse Parijse Hotel de Lausanne. Ook de rustieke bovendeurstukjes zijn van een Franse 18de

eeuwse schilder. Aan dit centrale vertrek grenzen de kamers aan de voorzijde, waaronder de eetkamer met het stucplafond en de vertrekken in de rechter zijvleugel, waaronder de Jacob de Witkamer. In het trappenhuis heeft Thurkow in 1939 18de eeuwse geschilderde behangels van de Amsterdammer Peter Barbiers laten aanbrengen.

De indeling op de eerste verdieping bestaat uit een lange gang met aan weerszijden vertrekken, waaronder de voormalige slaapkamer van Thurkow. Hierin bevindt zich behalve een betimmering in een neo-Lodewijkstijl een brede nis waarin met goudverf beschilderd Japans behang uit circa 1800 is aangebracht. Op de tweede verdieping

• De marmeren schouw in de eetkamer, afkomstig uit een 18de eeuws huis in Delft.

bevonden zich de vertrekken voor het personeel.

Na aankoop van de villa heeft de Engelse staat de villa met zorg laten restaureren en voor een deel laten moderniseren. De huidige ambassadeur is eveneens zeer gesteld op schilderijen. Opnieuw zijn de wanden bedekt met schilderijen, die nu vrijwel allemaal betrekking op de historische banden tussen Nederland en Engeland. Een vertrek is gereserveerd voor moderne Engelse schilderkunst. Bron o.a.: J. Schwencke, Nieuwe Wandelingen door Oud-Den Haag.